

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 161/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 24CoP/101/2024 z 5. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 3. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24CoP/101/2024 z 5. decembra 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia do právoplatného skončenia konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že na Mestskom súde Košice (ďalej len „mestský súd“) sa vedie konanie o návrhu sťažovateľky o určenie príspevku na výživné pre rozvedenú manželku. Súčasne sťažovateľka navrhla nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by súd uložil bývalému manželovi povinnosť prispievať na jej výživu príspevkom pre rozvedeného manžela vo výške 300 eur mesačne odo dňa vykonateľnosti uznesenia o neodkladnom opatrení do vykonateľnosti rozhodnutia, ktorým sa končí konanie vo veci samej.

3. Mestský súd návrhu sťažovateľky vyhovel a uznesením z 9. apríla 2024 nariadil vo veci neodkladné opatrenie. V konaní mal osvedčené, že manželstvo účastníkov konania bolo právoplatne rozvedené, a teda zanikla skôr uložená povinnosť manžela platiť sťažovateľke manželské výživné. Zhodnotil aktuálny stav, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľka žije sama v byte, v ktorom žila s odporcom, ktorý sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti. Sťažovateľka je zamestnaná na kratší pracovný úväzok s mesačným príjmom približne 300 eur mesačne. Z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu je pre ňu obtiažné zamestnať sa na plný úväzok. Odporca je zamestnaný a poberá mzdu v priemernej výške 1 403 eur. Súd zohľadnil náklady sťažovateľky na základné životné potreby, výšku jej mesačného príjmu, starostlivosť o domácnosť, ako i účasť samotnej sťažovateľky podieľať sa na zabezpečení svojich nevyhnutných nákladov. Nadväzne vyhodnotil, že osvedčila potrebu neodkladnej úpravy pomerov nariadením neodkladného opatrenia, pretože jej mesačný príjem nepostačuje na chod domácnosti a jej potreby, a teda nie je zabezpečená jej výživa.

4. Na odvolanie odporcu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“) krajský súd napadnutým uznesením zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Konštatoval, že sťažovateľka neosvedčila, že je nespôsobilá sa samostatne živiť. V dôvodoch rozhodnutia najskôr podotkol, že je potrebné rozlišovať medzi právom sťažovateľky na príspevok na výživu rozvedeného manžela a jej právom na jej podiel z vyrovnania BSM. Čo všetko patrí do masy BSM je sporné a otázka, či byt, v ktorom býva, patrí do BSM, je predmetom súdneho konania, ktoré iniciovala. Taktiež uviedol, že sťažovateľka pracuje na čiastočný úväzok, čo zdôvodňuje zlým zdravotným stavom, ktorý jej neumožňuje pracovať na plný úväzok a dosahovať tak riadny príjem. Z obsahu spisu mu však nevyplývalo, či požiadala o priznanie invalidného dôchodku a ak áno, ako o jej žiadosti bolo rozhodnuté. Ak by spĺňala podmienky na priznanie nároku na invalidný dôchodok, jej príjem by sa týmto zvýšil. Navyše, z takého dokumentu by bola zrejmá miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti sťažovateľky. Súd by tak mohol náležite posúdiť, či sťažovateľka nie je schopná samostatne sa živiť a či spĺňa základnú hmotnoprávnu podmienku, s ktorou zákonodarca spája možnosť priznania príspevku, t. j. neschopnosť živiť sa primeraným spôsobom sám.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že krajský súd sa pri svojom rozhodovaní neprípustným spôsobom odchyľil od právneho rámca stanoveného procesnými predpismi pre rozsah dokazovania v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, a takto poprel samotný účel a cieľ tohto inštitútu, ktorým je rýchlá a bezodkladná ochrana ohrozených či porušených práv účastníka konania. Pre rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia sa nevyžaduje dokazovanie všetkých skutočností relevantných pre rozhodnutie vo veci, ale postačuje osvedčenie skutočností, ktoré indikujú pravdepodobnosť relevantných skutočností. Krajský súd však od sťažovateľky vyžaduje nie osvedčenie, ale preukázanie skutočností odôvodňujúcich záver o jej neschopnosti samostatne sa živiť, a to okrem iného aj posúdením „*miery schopnosti zárobkovej činnosti navrhovateľky*“ v konaní o žiadosti sťažovateľky o priznanie invalidného dôchodku.

6. Postup krajského súdu sťažovateľka považuje za rozporný s právnymi predpismi upravujúcimi postup súdu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj so samotnou podstatou inštitútu neodkladného opatrenia. V situácii, keď osvedčila skutočností odôvodňujúce záver o jej

neschopnosti samostatne sa živiť, jedinou právomocou krajského súdu bolo posúdenie otázky, či predmetné skutočnosti boli v konaní pred súdom prvej inštancie skutočne osvedčené a či z nich vyplýva dôvodný záver o jej neschopnosti živiť sa sama. Krajský súd však aplikoval na posudzovanie návrhu sťažovateľky štandardy dokazovania späté s konaním vo veci samej a vyžadoval od nej preukázanie jej súčasného stavu na základe detailného posúdenia jej schopnosti pracovať v konaní o priznaní invalidného dôchodku. Krajne arbitrárne a nad rámec zákonom stanovených podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil zamietnutie návrhu nedostatočným preukázaním jej schopnosti samostatne sa živiť. Fakticky jej tak uprel možnosť využitia neodkladného opatrenia ako prostriedku ochrany jej práv. Na podporu svojej argumentácie poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 422/2021 z 13. januára 2022 (ZNaU 5/2022).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práv sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým ako odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a zamietol jej návrh nariadenie neodkladného opatrenia.

8. Vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke je známa judikatúra ústavného súdu k otázke posudzovania ústavných sťažností týkajúcich sa neodkladných opatrení. Napriek tomu považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie, resp. zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán sporu (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa neodkladného opatrenia pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných (resp. zabezpečovacích) opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

9. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na nariadenie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

10. V intenciách označenej judikatúry ústavný súd pristúpil k posúdeniu námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, pričom sa podrobne oboznámil s jeho obsahom a skúmal, či jeho odôvodnenie signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii

a aplikácii príslušných právnych noriem v prejednávanej veci a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľky.

11. Ústavný súd je toho názoru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nenesie také známky zjavnej svojvôle, aby vyžadovalo zásah ústavného súdu. Krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy neodkladného opatrenia, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Hoci sa závery krajského súdu opierajú o pomerne stručné odôvodnenie, možno ho považovať za dostatočné na to, aby z neho bolo možné zistiť dôvody nevyhovenia návrhu sťažovateľky (m. m. I. ÚS 236/2019 – bod 23.1., či I. ÚS 238/2019 – bod 30). To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia, ktoré reaguje výlučne na skutočnosti podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. jeho nenariadenie. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením.

12. Z hľadiska posúdenia potenciálneho porušenia základného práva sťažovateľky, ktoré označila v ústavnej sťažnosti, je tiež podstatné, že mestský súd dosiaľ nerozhodol vo veci samej. Z toho vyplýva, že hoci nebolo vyhovené návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, je jej zaručené právo na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je totiž iba také porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné následnou činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013). Bez významu nie je tiež skutočnosť, že hoci aktuálnemu návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo vyhovené, ochranu práva, ktoré označila v ústavnej sťažnosti poskytuje Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a civilný súd aj možnosťou znova podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia za splnenia zákonných podmienok (§ 329 ods. 3 CSP).

13. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom namietaného práva neexistuje príčinná súvislosť takej intenzity, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci vrátane jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu